

אחד דיני ממונות פרק רביעי סנהדרין

לז.

עין משפט
נר מצוה

סד א מיי פ"א מהל'
סנהדרין הלכה (א)
[1] סמך עשין לו:
סה ב מיי שם הל"ח:
סו ג מיי שם פ"ג הל"ג:
ד מיי פ"ב מהל' אסורי
גילה הל' א טושיע אה"ע
ס"י ככ סמך פ"א י"ד ס"י
ק"ה סמך פ"א:
סז ה מיי שם פ"ב מהל'
סנהדרין הל"ג:

רבינו חננאל

א"ל ההוא מינא לרב
כהנא אמריתו נדה שרי
לגברא דילה לייחודי
בהדה אפשר אש בעורת
ואינה מהבהבת א"ל
התורה מעידה עליו
שאפילו סוגה בשושנים
אין אנו פרודים פוצה.
כפלה הרמון רקתן אפילו
ריקנין שבשיראל מליאין
מצות כרמון: הגהו בריוני
דהוו בשביבבותיה דר' זירא
דהוו מקרב להו ר' זירא
כי היכי דניהדרו בתובתא
והו קפדי רבנן כד נח
נפשיה דר' זירא אמרו
עד האידנא הוה ר' זירא
בעי עלן רחמי השתא
מאן בעי עלן רחמי הרהרו
בלביתיה והודרי בתובתא:
שלש שורות של תלמידי
חכמים כו'. אמר אביי
ש"מ כולהו נידי ולימא
להו עד האידנא הוינא
יתבי ברישא והשת'
מותביתו לכוספא אמרנין
ליה הוי זנב לאריות
לא ראש לשועלים:
מתנ' כיצד מאיימן
על עדי נפשות וכו':

התורה העידה עלינו בשובשים. לענין דס נדות נרש
כשאומרת דס כשזונה אדומה ראיתי מיד פורש וא"ת
והא יחוד דאורייתא היא כדדרשין (לעיל דף קא): מני יסתך אחיך בן
אמך והיכי אתא קרא דדברי קבלה למישרי מאי דכתיב באורייתא

ו"ל דלא אסרה מורה אלף כעין
אמו דלא עזיבא דמשתריא אלף נדה
סופה ליערטי ומיהו היכא דלא צעל
אפילו נדה אסורה להמייחד כדאמר'
צ"ק דמנחות (דף ז. ט.) לא צעל הוא
ישן צין האנשים ואשתו ושינה צין
הנשים וא"ת והא אמרי' צ"ק דשבת
(דף יג.) מקיש אשתו נדה לאשת רעהו
מה אשת רעהו הוא צנגדו והיא צנגדה
אסור כו' ופי' שם צנוגת' משום ייחוד
לאשת איש אף אשתו נדה והכא אמר
סוגה צשוטני ו"ל דהוא צנגדו והיא
צנגדה אסורה באיש איש בלא
ייחוד משום איקרובי דעמה שנהנין
ומתחממין זה מזה ויש תימה מ"ש
דייחוד דנדה שרייא מסוגה צשוטני
והוא צנגדו והיא צנגדה אסרת
מהיקש לאשת איש איפוך אנא ו"ל
דמסתבר טפי לאסור הוא צנגדו והיא
צנגדה לפי שמתקרבין יחד ונהנין זה
מזה כדפרש"י: וי"ח את ריח
בגדיו. לשון ריח שייך צדס נדות
כדאמרין צ"פ כל היל (מדה דף כ):
ההיא איתתא דלמילא דמא קמיה דר"א
ארכיה אמר האי דס חמוד הוא:
ש"אין

אש בעורת ואינה מהבהבת אמר ליה התורה העידה עלינו סוגה
בשושנים שאפילו כסוגה בשושנים לא יפרצו בהן פרצות ריש לקיש
אמר מהכא כפלה הרמון רקתך אפילו ריקנין שבך מלאין מצות
כרמון ר' זירא אמר מהכא יורה את ריח בגדיו אל תיקרי בגדיו אלא
בוגדיו הגהו בריוני דהוה בשיבבותיה דר' זירא דהוה מקרב להו כי היכי
דניהדרו להו בתובתא והו קפדי רבנן כי נח נפשיה דר' זירא אמרי עד
האידנא הוה חריכא קמין שקיה דהוה בעי עלן רחמי השתא מאן בעי עלן
רחמי הרהרו בלכיתיהו ועבדו תשובה: שלש שורות כו': אמר אביי ש"מ כי
לי בדנבי אמר אביי דאמרי ליה הכי הו' זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים:
מתנ' כיצד מאיימן את העדים העל עידי נפשות היו מכניסין אותן ומאיימן
עליהן שמא תאמרו מאומד ומשמועה עד מפי עד ומפי אדם נאמן שמא אי
אתם יודעין שסופנו לבדוק אתכם בדרישה ובחקירה הוו יודעין שלא כדיני
ממונות דיני נפשות דיני ממונות אדם נותן ממון ומתכפר לו דיני נפשות דמו
ודם זרעותיו תלויין בו עד סוף העולם שכן מצינו בקין שהרג את אחיו שנאמר
דמי אחיך צועקים אינו אומר דם אחיך אלא דמי אחיך דמו ודם זרעותיו דבר
אחיך דמי אחיך שהיה דמו מושלך על העצים ועל האבנים לפיכך נרצח אדם
יחידי ללמדך שכל המאבד נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו איבד
עולם מלא וכל המקיים נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו קיים
עולם מלא ומפני שלום הבריות שלא יאמר אדם לחבירו אבא גדול מאבך
ושלא יהו המינים אומרים הרבה רשויות בשמים ולהגיד גדולתו של הקב"ה
שאדם טובע כמה מטבעות בחותם אחד כולן דומין זה לזה ומלך מלכי
המלכים הקב"ה טבע כל אדם בחותמו של אדם הראשון ואין אחד מהן דומה
לחבירו לפיכך כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם ושמה תאמרו

ושלש שורות של תלמידי חכמים וישבין
לפניהן כל אחד ואחד מכיר את מקומו
הוצרכו לסמוך סומכין מן הראשונה אחד
מן השניה בא לו לראשונה אחד מן
השלישית בא לו לשניה בוררים להן עוד
אחד מן הקהל ומושיבין אותו בשלישית
ולא היה יושב במקומו של ראשון אלא
יושב במקום הראוי לו: נ"ב' מנא הני מילי
א"ר אחא בר חנינא דאמר קרא ישראל
אנן הסהר אל יחסר המזוג וגו' שררך זו
סנהדרין למה נקרא שמה שררך שהיא
יושבת במיבורו של עולם אגן שהיא מוגינה
על כל העולם כולו הסהר שהיא דומה
לסהר אל יחסר המזוג שאם הוצרך אחד
מהם לצאת ירואין אם יש עשרים ושלשה
כנגד סנהדרי קמנה יוצא ואם לאו אינו
יוצא: במגן ערימת חטים מה ערימת
חטים הכל נהנין ממנה אף סנהדרין הכל
נהנין מטעמיהן: סוגה בשושנים שאפילו
כסוגה של שושנים לא יפרצו בהן פרצות
והיינו דאמר ליה ההוא מינא לרב כהנא
אמריתו נדה שרי לייחודי בהדי גברא אפשר

אחד דיני ממונות פרק רביעי סנהדרין
א"ר אחא בר חנינא דאמר קרא ישראל
אנן הסהר אל יחסר המזוג וגו' שררך זו
סנהדרין למה נקרא שמה שררך שהיא
יושבת במיבורו של עולם אגן שהיא מוגינה
על כל העולם כולו הסהר שהיא דומה
לסהר אל יחסר המזוג שאם הוצרך אחד
מהם לצאת ירואין אם יש עשרים ושלשה
כנגד סנהדרי קמנה יוצא ואם לאו אינו
יוצא: במגן ערימת חטים מה ערימת
חטים הכל נהנין ממנה אף סנהדרין הכל
נהנין מטעמיהן: סוגה בשושנים שאפילו
כסוגה של שושנים לא יפרצו בהן פרצות
והיינו דאמר ליה ההוא מינא לרב כהנא
אמריתו נדה שרי לייחודי בהדי גברא אפשר

אש בעורת ואינה מהבהבת אמר ליה התורה העידה עלינו סוגה
בשושנים שאפילו כסוגה בשושנים לא יפרצו בהן פרצות ריש לקיש
אמר מהכא כפלה הרמון רקתך אפילו ריקנין שבך מלאין מצות
כרמון ר' זירא אמר מהכא יורה את ריח בגדיו אל תיקרי בגדיו אלא
בוגדיו הגהו בריוני דהוה בשיבבותיה דר' זירא דהוה מקרב להו כי היכי
דניהדרו להו בתובתא והו קפדי רבנן כי נח נפשיה דר' זירא אמרי עד
האידנא הוה חריכא קמין שקיה דהוה בעי עלן רחמי השתא מאן בעי עלן
רחמי הרהרו בלכיתיהו ועבדו תשובה: שלש שורות כו': אמר אביי ש"מ כי
לי בדנבי אמר אביי דאמרי ליה הכי הו' זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים:
מתנ' כיצד מאיימן את העדים העל עידי נפשות היו מכניסין אותן ומאיימן
עליהן שמא תאמרו מאומד ומשמועה עד מפי עד ומפי אדם נאמן שמא אי
אתם יודעין שסופנו לבדוק אתכם בדרישה ובחקירה הוו יודעין שלא כדיני
ממונות דיני נפשות דיני ממונות אדם נותן ממון ומתכפר לו דיני נפשות דמו
ודם זרעותיו תלויין בו עד סוף העולם שכן מצינו בקין שהרג את אחיו שנאמר
דמי אחיך צועקים אינו אומר דם אחיך אלא דמי אחיך דמו ודם זרעותיו דבר
אחיך דמי אחיך שהיה דמו מושלך על העצים ועל האבנים לפיכך נרצח אדם
יחידי ללמדך שכל המאבד נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו איבד
עולם מלא וכל המקיים נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו קיים
עולם מלא ומפני שלום הבריות שלא יאמר אדם לחבירו אבא גדול מאבך
ושלא יהו המינים אומרים הרבה רשויות בשמים ולהגיד גדולתו של הקב"ה
שאדם טובע כמה מטבעות בחותם אחד כולן דומין זה לזה ומלך מלכי
המלכים הקב"ה טבע כל אדם בחותמו של אדם הראשון ואין אחד מהן דומה
לחבירו לפיכך כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם ושמה תאמרו

התורה העידה עלינו בשובשים. לענין דס נדות נרש
כשאומרת דס כשזונה אדומה ראיתי מיד פורש וא"ת
והא יחוד דאורייתא היא כדדרשין (לעיל דף קא): מני יסתך אחיך בן
אמך והיכי אתא קרא דדברי קבלה למישרי מאי דכתיב באורייתא

[א] [מוס' פ"ו וע' מוס']
לעיל די: ד"ה אל יחסר
מוס' כ"מ ט. ד"ה רבא
מוס' כ"ב ט: ד"ה כל
חמורא, ט [נכרות מ.
עירובין יט. מוגינה כו.].
א [מגילה ו.ו. ד] [צ"מ
פ"ה. ט] אבות פ"ד משנה
טו, ו. א [דברי' פ"א].
ו [נבי' י"א. ט] ו"ל לפני
ד"ה עשרים, ט [ע"ע
מוס' סוטה ו. ד"ה נדה].

תורה אור השלם

1. שררך אגן הסהר אל יחסר המזוג כטנר רקתן חטים סוגה בשושנים: שיר השירים ו ג
2. כפלה הרמון רקתן מבעד לצמחתך: שיר השירים ו ג
3. ויגש וישק לו ויך את ריח בגדיו ויברכוה ויאמר ראה ריח בני בריח שדה אשר ברכו ה': בראשית כו כו
4. ויאמר מזה עשית קול דמי אדוך צועקים אלי מן האדמה: בראשית ד י

לעוי רש"י

פלמ"ד [פלמ"ד].
לחרוך.

מוסף רש"י

הוי זנב לאריות. טוב נח
שמהו זנב לאריות לאשם
טובים מהיומן ראש ושר
לקינס (אבות פ"ד מ"ח).
דמו ודם זרעותיו. אף
כשאתה מקיים דמי אחיך
עמך (כשאתה מקיים נפש
אחת מישראל) מעלה עלך
חיו וחי זרעותיו, שמה
טובה מרובה ממדת
פועלת (ביב"א).